

Национално сдружение
на частните болници

София, бул. „Ал. Дондуков“ № 115А ет.3 ап.18
e-mail: office@privatehospitals.eu www.privatehospitals.eu
GSM: 0898722 133

Декларация

на Националното сдружение на частните болници
*по предложената за обсъждане в парламента Национална здравна
стратегия 2030 година.*

Уважаеми народни представители,

С настоящата декларация искаме да изразим нашата принципна подкрепа за приемането на Национална здравна стратегия 2030. Държавата се нуждае от стратегически документ, който да очертава пътищата за развитие на здравната система в нейната цялост. Това е важно както за изпълнителите на медицинска помощ, така и за гражданите и пациентите, за да могат и едните и другите да планират своите дейности за по-дълъг период от време.

Стратегическият документ трябва да очертае преди всичко обществените отношения в сферата на здравеопазването и промените в тях, ако такива се предвиждат.

Членовете на Националното сдружение на частните болници, поради естеството на своята дейност, са пряко заинтересовани от съдържанието на точка 2.2 от Стратегията - „Преструктуриране и технологично развитие на болничната помощ“.

Първото нещо, което ни направи впечатление е, че „частни болници“, като израз, не се среща нито един път в документа. Това само по себе си е странно, защото близо 1/3 от всички болници в страната са частни, някои от тях с дългогодишна успешна практика. В проекта на стратегия са описани пътища за преструктуриране и развитие на държавните и общински болници (но не и на частните), което навежда на извод, че авторите на документа не определят никаква съществена роля на частните болници в системата на здравеопазване.

На следващо място считаме, че аналитичното обяснение, изложено в „Контекста“, в което се казва че „Въведените в българската система за болнична помощ пазарни механизми, при липса на ефективен механизъм за

планиране и регулиране на болничния капацитет спрямо нуждите на хората, доведоха до това България да е страната с най-голям брой болници и болнични легла на глава от населението, най-голяма честота на хоспитализациите и най-високи разходи за болнична помощ в ЕС.“ е погрешно. Погрешният анализ води до грешни „Насоки“ и „Препоръки“ за развитие.

Големият брой болници и болнични легла в страната е статистически факт. Причината за това обаче не е в свободния пазар, а точно обратното. Развитие на болничната мрежа следва създадените от държавата правила и регулации. Забраната за приватизация, малкият брой процедури и затруднен достъп до изследвания и лекарства в извънболничната помощ, начина на финансиране на болничната помощ са само някои от факторите, довели до цитирания резултат. Разбирането за първопричината на проблема е от съществено значение за стратегията, защото в единия случай решаването на проблема изисква допълнителна държавна намеса, а в другия обратното – намаляване на тази намеса.

Считаме също, че в годините силно се преекспонира значението на броя на разкритите болнични легла. В приетия от нас модел на здравно осигуряване, НЗОК не заплаща издръжка на лечебните заведения, а финансовия ѝ разход зависи само от броя на приетите и лекувани пациенти, независимо колко са разкритите легла. Леглата са показател единствено за капацитета на лечебното заведение да обслужи едновременно голям брой болни. Преминалата наскоро пандемия от Ковид-19 показва, че наличието на по-голям капацитет в такива случаи не само че не е проблем, но е предимство за бърза реакция и организация на медицинското обслужване.

В „Основни насоки на политиката“ е изложена концепция за развитие на така наречените „опорни болници“ в девет града и пет нива на болници в зависимост от големината и района на обслужване. От документа не става ясно по какви критерии са избрани градовете и болниците, но това дори не е важно в случая, защото са избрани от държавната администрация, а не от потребителите – единствените, чието мнение по въпроса е меродавно.

Това е и основното ни възражение към Националната здравна стратегия 2030.

Считаме, че решаваща роля за развитие на здравната система трябва да има не администрацията, а здравноосигурените лица и в частност пациентите, които със своя свободен избор да очертават структурата и капацитета на системата. Основната насока за развитие според нас трябва да бъде намаляване на държавната намеса и регулации и овластяване на пациента, даване на допълнителна свобода на лекарите и лечебните

заведения, ограничаване на командно - административния подход за сметка на свободното договаряне и равноправни отношения на отделните субекти в системата на здравеопазването. Националната здравна карта следва отново да се превърне в инструмент за формиране на политики и интервенции на места и в сфери с дефицити на предлагането, а не в средство за ограничаване на развитието и конкуренцията, за каквото се използва през последното десетилетие.

Стратегията би трябвало да даде насока за стимулиране на частните инвестиции, в това число чуждестранните инвестиции, които за съжаление са под санитарния минимум през последните години, включително чрез разрешаване на приватизацията на държавните и общинските лечебни заведения.

Държавата трябва да се оттегли от прякото участие в управлението на лечебните заведения и да се концентрира в правенето на политики в сферата на общественото здраве, да следи за спазване на честната конкуренция между лечебните заведения и да подпомага пациентите в защитата на техните права и безопасност.

На последно място, но не и по важност, стратегията би трябвало да предвиди и премахване на монопола в задължителното здравно осигуряване, създаване на конкурентна фондове за задължително и доброволно здравно осигуряване и нови възможности за избор както на осигурените лица, така и на лечебните заведения.

Смятаме, че такъв подход ще даде силен стимул за повишаване на качеството на медицинските дейности и ефективността на разходите за здравеопазване, ще стимулира частните инвестиции, в това число и чуждестранните и в дългосрочен план ще доведе до това, че повече чуждестранни граждани ще идват да се лекуват у нас, отколкото българи ще търсят медицинска помощ в чужбина. На здравеопазването ще престане да се гледа като на бюджетен разход, а ще се превърне, освен всичко друго и в печеливша за държавата икономическа дейност.

Такава стратегия бихме подкрепили и участвали активно с целия ни експертен капацитет в разработването и прилагането ѝ.

10.01.2024

София

Красимир Грудев

/Председател на УС на НСЧБ/

